

Dnr 511-8875-2025

Länsstyrelsen Värmland
varmland@lansstyrelsen.se

Yttrande avseende bevarandeplan för Natura 2000-området Grundan

Kopplat till den nationella omprövningen av vattenkraften har Länsstyrelsen Värmland tagit fram förslag på uppdaterade bevarandeplaner för de Natura 2000-områden som berörs av omprövningen. Klarälvens vattenråd vill framföra några kommentarer avseende faktaunderlaget i bevarandeplanen för Grundan.

Övergripande synpunkt

Bevarandeplanen för Grundan är bra avvägd vad gäller analyser av påverkan. Tex. tas problematiken med skogsbruk, kantzoner och överfartvägar upp på ett tydligt och framåtsiktande sätt. Det är bra att bevarandeplanen tar med förslag på en ny biotopkartering enl. nyare metoder samt en inventering av kulturminnen. Vi vill komplettera med en uppdatering vad gäller vandringshinder och hydrologisk regim, vilket kan vara viktigt för länsstyrelsens bedömning av Grundans bevarandetilstånd som i planen anges som icke gynnsamt

Konnektivitet och vandringshinder: Det står på sidan 19 under rubriken "Bevarandetilstånd" Citat: *Inga vandringshinder finns inom Natura 2000-området, men ca 4 km uppströms Natura 2000-området finns tre vandringshinder (en regleringsdamm och två raserade dammar) vid, och strax nedströms, Östra Harasjöns utlopp. Två av dessa vandringshinder utgör definitiva vandringshinder för öring. Trots dammarna uppströms har vattenföringen i Grundan bedömts som förhållandevis oregerad.* Vår kommentar: Dammen vid Östra Harasjön är utrivnen på ett väldigt fint sätt, en ny älvfåra har ersatt den gamla regleringsdammen och nedströms hinder. Vattenföringen är alltså idag helt oregerad uppströms Natura 2000 området.

Citat: Detta gäller dock inte nedersta delen av Grundan som endast visar måttlig ekologisk status baserat på hydrologisk regim. Orsaken är att denna delsträcka (ca 500 meter) är påverkad av reglering i Föskeforsälven som rinner ihop med Grundan strax före deras gemensamma utlopp i Mossbergssjön. I Föskeforsälven finns dessutom tre dammar varav två av dessa utgör definitiva vandringshinder för öring. Vår kommentar: Föskeforsdammen regleras inte, men är ett def vandringshinder. Uppströms den finns Gröckesdammen och ett mindre kraftverk nedströms i Gröckesälven, som är under omprövning i NAP. Det är oklart hur Gröcken regleras idag med ny ägare, sommaren 2025 hölls dammen på överfall. Mellan Gröckesälven och Grundan finns ett stort våtmarksområde (vid Grängens utlopp) som magasineras mycket av vattnet från regleringen av Gröcken. Vår bedömning är därför att den nedersta delen av Grundan som berörs av vattenföringen från sjöarna till Föskeforsälven inte påverkas nämnvärt av en ev. onormal hydrologisk regim, men det borde utredas närmare.

Citat: Längre nedströms i vattensystemet, ligger vattendraget Norets utlopp i Klarälven mellan två definitiva vandringshinder som förhindrar t.ex. vandrande fisk från Klarälven att nyttja Noret och Grundan som spridningsmöjlighet eller som väg upp mot potentiella lekplatser.

Vår kommentar: Ev vandrande fisk från Klarälven kommer högt upp i systemet, ända upp till Grundan och Tvärgrundans tillflöden om sådan vandrande fisk finns. Sannolikheten är dock liten att Klarälvsfisken finns här mellan Edsforsen och Skogaforsen under vandringsperiod. Den stationära öringen i Grundan har närmare vatten t.ex. Mossbergsjön att vandra till och flera halvstora sjöar högre upp..

Citat: Sammantaget bedöms bevarandetillståndet som icke gynnsamt, främst beroende på att försurning har bedömts utgöra ett miljöproblem i vattendraget, samt att konnektiviteten inte uppnår förutsättningarna för gynnsamt tillstånd då definitiva artificiella vandringshinder för den typiska arten öring finns uppströms, och på flertalet platser i anslutande vattensystem. Regleringspåverkan i den nedersta delen av Grundan påverkar också bedömningen

Vår kommentar: Är bedömningen grundad på ett sorts cirkelresonemang? På grund av att man trots att Östra Harasjöarna regleras (vilket de gjorts senast under flottningstiden) så sätter man måttlig status på fisk (expertbedömning i VISS)- men de elfisken som gjort i Grundan – väldigt många – senaste 2024 – visar god status enl. VIX. Om bedömningen huvudsakligen görs utifrån försurningen så visar de senaste årens påväxtanalyser att det går åt rätt håll.

Ekshärad den 16 jan 2026

Tjänstemannayttrande från

Anna Sjörs, ordförande